

"Volem una Espanya comuna, no única"

Pasqual Maragall ha acceptat conduir les regnes del Partit dels Socialistes de Catalunya. Un nou paper que haurà de reforçar els ponts entre les famílies del PSC i Ciutadans pel Canvi per preparar l'assalt a la presidència de la Generalitat de Catalunya.

La primera idea que li ha vingut al cap a molta gent quan vostè i Josep Montilla han anunciat la seva candidatura per a dirigir el PSC és que vostè no sempre ha mantingut relacions fluides amb l'aparell del partit. Ara ja s'entenen?

—Doncs ara sí. Cal entendre que l'aparell del partit és una cosa més diversa que no us penseu.

—De tota manera, en el comunicat on anunciàveu la vostra disponibilitat a liderar el PSC es parlava de "velles ferides"...

—Jo he parlat de cicatritzar ferides...

—És a dir, hi havia ferides?

—De congressos anteriors, sempre se'n produeixen. Sempre hi ha algú que en surt rebotat. I la idea és anar a aquest congrés tancant ferides, com a pas previ al pas endavant que s'ha de fer.

—I com ho fareu, això de cicatritzar les ferides?

—Ja ho fem. Home, tractant que les delegacions expressin al màxim la diversitat. Això és bàsic.

—Els PSC des del seu naixement ja va ser divers, provenia de la fusió d'altres organitzacions...

—El PSC primer era MSC, més el que quedava del FOC, més alguns que venien del PSAN, els germans Font, per exemple, o del Front Nacional. Llavors vam fer Convergència Socialista de Catalunya, que, més el PSC, Independents pel Socialisme, gent del PUM i del Bloc vam fer el Partit Socialista de Catalunya-Congrés. PSC-c més el PSC-r, del Verde Aldea, més la Federació Catalana del PSOE, seria el PSC (PSC-PSOE).

—També ha parlat de la necessitat que el PSC s'obri a la societat. Ciutadans pel Canvi va ser una de les fórmules d'aquesta obertura. Continua sent vàlida ara que opta per implicar-se més en la gestió del PSC?

—Sí, absolutament.

—I com seran a partir d'ara les formes de relació amb Ciutadans pel Canvi?

—Les fórmules exactes les ha d'escatir el Congrés i el procés posterior. Serà un procés llarg. Els objectius són molt clars, però. Nosaltres, d'aquí dos anys, hem de tenir un dispositiu ja implantat a tot Catalunya, sobretot en els sectors on encara no

som prou presents.

Estem veient a tot Europa que els partits socialdemòcrates estan fent processos d'obertura i que s'estan veient a si mateixos més com una part de la societat que com una expressió a banda. Es tracta que els partits es vegin com una part d'un teixit continu de la societat, cosa que ara no és així. La societat moltes vegades veu els partits com una cosa a banda i, fins i tot, contrària.

—Si el PSC ha de fer aquesta obertura, quin futur tindrà Ciutadans pel Canvi —que el proper dia 27 de maig fa la seva convenció—, idealment, precisament, per aconseguir aquesta aproximació a la societat?

—Responen a ritmes diferents, per a un mateix objectiu. Totes dues formacions volen un canvi polític a Catalunya i una reacció estratègica econòmica, tecnològica, educativa i social. Aquest és l'objectiu. I per aconseguir-ho, abans de guanyar, hem de ser ja la primera força política

de Catalunya, no solament electoral —que ara ja ho som— sinó també en implantació. En aquest sentit, som encara deficitaris en el camp de la pagesia i dels pobles petits, en el de l'empresariat, en el dels estudiants i els autònoms. Hem de ser la primera força en aquests àmbits d'aquí dos anys.

—Aquest nou pas seu vol dir que el paper de Ciutadans pel Canvi ja ha tocat sostre?

—No, preparen la convenció a finals de mes. De fet, s'estructuraran més enllà de les campanyes.

"Per primera vegada des de la Transició no tenim catalans ni en el govern ni en la majoria governamental. Hi ha catalans dins del govern, però no formen part d'un partit d'obediència catalana, per entendre'ns."

—Les plataformes de Ciutadans pel Canvi eren de suport a Pasqual Maragall en les eleccions al Parlament. Es pot parlar de moviment "maragallista". Amb el seu nou paper al PSC, Ciutadans pel Canvi serà més autònoma de Maragall?

—Ho hauran de decidir. Tenen molt clar que volen ser el nexa d'unió entre la societat i els partits, en concret, els d'esquerra, i més concretament encara, del PSC. Hauran de veure fins a quin punt posen l'accent en la singularitat o en la complementarietat.

—A part dels moviments que fan vostès, en el panorama polític català n'hi ha hagut d'altres. Per exemple, Miquel Roca torna a una certa activitat pública...

—De debò? Pública, sí, però política... Està molt implicat en el seu projecte empresarial. Ha acceptat la presidència de la comissió d'experts que ens ha d'ajudar en la primera fase de la llei de regionalització. Crec que pot ser una aportació política útil, però jo no el veig gaire decidit a fer política...

—...Volia dir que en Roca no s'està pas quiet, i en Duran Lleida, per exemple, sembla que està obrint la seva conselleria a sectors polítics diversos...

—Bé, ell ho ha de fer per mandat del govern, porta les relacions institucionals, que vol dir les relacions amb el Parlament, amb els ajuntaments, amb l'oposició i ell ho fa amb el seu estil característic, que és efectivament obert. En el cas de l'Institut Català de la Mediterrània, jo li vaig suggerir dos noms i en tots dos em va dir que sí de seguida. L'un era Felipe González i l'altre era Yorgos Papandreu, ministre d'afers exteriors de Grècia. El que passa és que el segon no l'he vist a la llista, ni ha dit que n'havíem parlat ell i jo.

Papandreu és un dels més bons coneixedors de tots els problemes de la Mediterrània oriental. Concretament del triangle Grècia-Turquia-Xipre i de les illes de l'Egeu... Va ser qui em va donar la idea de la història comuna dels pobles d'Espanya, perquè ell l'aplicava a les illes del Dodecanès. Són illes que han estat de Grècia i de Turquia, i han tingut dues històries contraposades. D'aquí va sortir la idea de fer —amb en Jordi Nadal, Pedro Ruiz, de la Universitat de València, Ramón Billares, de Santiago de Compostel·la, i el professor Bernal, de Sevilla— una història comuna d'Espanya.

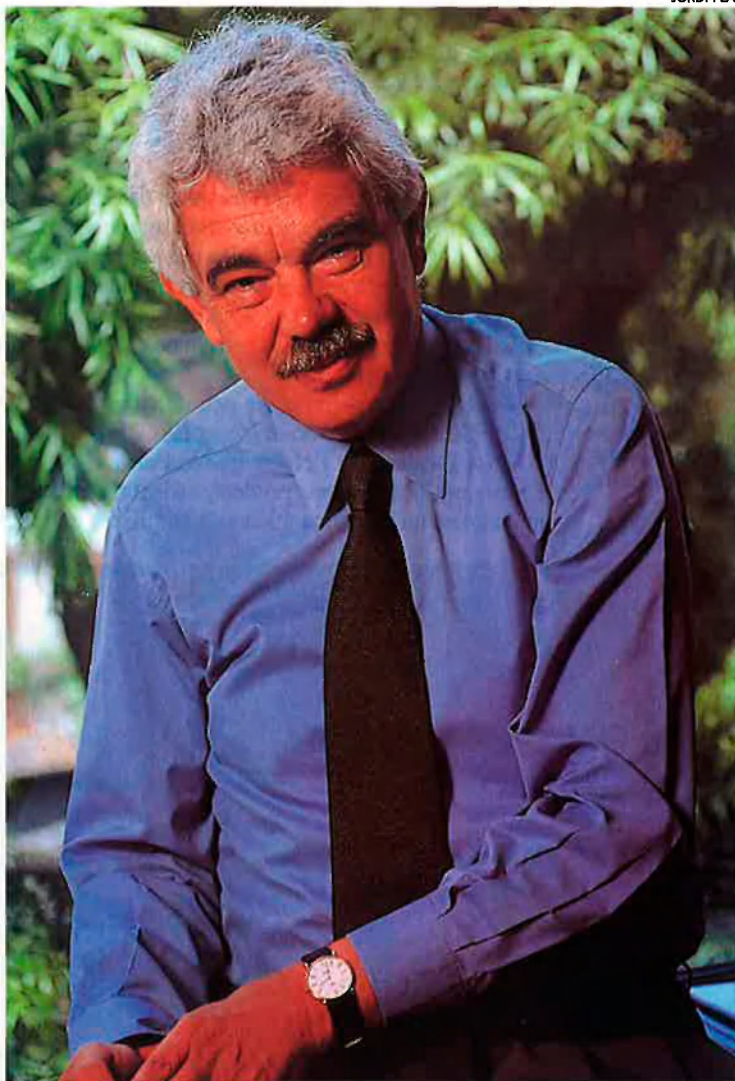
—I com va aquest projecte?

—És un projecte en estat embrionari

—Bé, tornant al tema d'abans... Aquesta gent que s'està movent, d'acord que potser, en el cas de Duran Lleida, fa la seva feina, però s'estan fent coses que no s'havien fet...

—Ell té un problema —i una oportunitat—: el seu posicionament amb el PP que, d'ençà la retirada de Kohl, ha fet uns moviments no diré estranys, però sí complicats. Un va ser quan l'entrada de Berlusconi al Partit Popular Europeu. Llavors, Unió Democràtica, el PNB, irlandesos, escocesos, grecs, italians van crear el Grup d'Atenes, que s'oposava a aquella entrada. Hi va haver un segon episodi, l'entrada dels *tories*, que van exigir l'eliminació de tota referència al federalisme europeu. Aquí el PNB, va sortir del Partit Popular Europeu, en canvi Unió, no.

—El PP, en alguns aspectes, s'ha convertit en una

força política moderna, i des de Catalunya algú també hi contribueix, com Josep Piqué i Anna Birulés...

—La Birulés, però, no ha modernitzat gaire Retevisión. No ha acabat de relançar-la. Ha estat una certa decepció aquí a Catalunya. Se n'esperava més.

—Tots dos, però, no són representatius d'un determinat sector de la societat catalana?

—Home, són representatius parcialment d'un sentiment que globalment n'és un altre. Sí que hi ha un descens, degut a la pèrdua de pes estratègic de Catalunya en el conjunt d'Espanya. Ara, no em consta que hagin fet gran cosa per arreglar-ho.

Per exemple, no és per tirar plom, però en Narcís Serra va fer un paper en el govern del PSOE dirigit a modernitzar Espanya, amb l'exèrcit, la liberalització, el combat contra l'economia especulativa de Conde i De la Rosa. Narcís Serra va fer amb Felipe González la privatització de Telefónica, que ningú se n'oblidi.

Aquesta és una contribució important feta des d'aquí, que si hagués continuat potser hauria obtingut resultats més positius per a Catalunya.

—Però el model Narcís Serra ara no es pot donar...

—No, per primer cop no tenim catalans ni en el go-

"La Birulés no ha modernitzat gaire Retevisión. No ha acabat de llançar-la. Ha estat una certa decepció aquí a Catalunya. Se n'esperava més."

"Hi ha hagut dues percepcions diferents per explicar la derrota del PSOE. Una la pèrdua de la modernitat.

L'altra és l'absència d'un programa únic d'Espanya ben explicat. Però nosaltres diem que el que falta és un projecte comú d'Espanya, no un projecte d'una Espanya única."

vern ni en la majoria governamental. Hi ha catalans dins del govern, però no formen part d'un partit d'obediència catalana, per entendre'ns.

—*I ara, doncs, què es pot fer?*

—La proposta catalana. És l'únic que es pot fer i el més interessant.

—*Amb els mesos de funcionament del Parlament, després de les eleccions, és possible aquesta idea?*

—Sí, sí. Continuem mantenint que, un cop tancats els processos electorals, hi ha un fet qualitatiu. Si Catalunya fa una proposta i és un 80% qui la fa, és molt difícil que Espanya digui que no. Ja no és dir-li que no a un partit, sinó a un país.

—*Això té a veure amb els acords tripartits (entre CiU, PSC i ERC) que ha defensat ERC?*

—No. Esquerra fa l'efecte que vol anar al govern. I aleshores, d'una forma prudent, va instrumentalitzar inicialment un front una mica més ampli, per tant més

—I l'inicial de la regionalització, amb en Duran.

—*N'està satisfet d'aquests acords?*

—Sí, de les dues lleis: la de l'audiovisual i la de l'inici d'acord sobre la constitució del nou Consell de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió. Però Moderadament satisfet i a l'espera de la confirmació. Som a pocs dies de saber si Miquel Puig ha entès correctament la seva responsabilitat com a representant d'una societat, més que d'un partit o un govern, ja que s'acaba el període de tres mesos que s'havia donat per a proposar nou equip directiu i nova estructura empresarial de la CCRTV.

—*Un govern en minoria, en un Parlament tan ajustat, bloqueja l'activitat parlamentària?*

—No bloquejar-la, no. Però, com a mínim, ho fa més emocionant. D'altra banda, hi ha la convicció que som producte d'una llei electoral inexistente. La disposició transitòria de l'Estatut parla d'una llei electoral provi-

sional, que preveu que, fins que no hi hagi la llei electoral catalana, Barcelona tindrà un escó per cada 50.000 habitants, i les altres tres províncies, un per cada 40.000. Això produeix coses que molta gent no entén, com que nosaltres tinguem més vots, però en canvi tenim un escó menys.

—*Aquesta legislatura tampoc tindrà nova llei electoral?*

—No ho juris. Nosaltres, en el paquet de lleis bàsiques que s'haurien de discutir conjuntament, acordat amb l'Esquerra i IC, la hi tenim inclosa. I en Duran no m'ha dit pas que no s'ho vulguin plantejar. Hem d'anar cap a un sistema electoral com l'alemany. És un llei mixta, proporcional majoritària, en la qual un partit obté tants diputats com li pertoqueu per proporció de vots.

—*Fem un trasllat a la política espanyola. De moment, sembla que vostès estan portant més bé les coses que els seus companys del PSOE, almenys a l'hora de fer el relleu en la direcció del partit...*

—A Catalunya hem guanyat i a

Espanya hem perdut! I no només això. En tres de les quatre autonomies que hi ha nacionalisme consolidat, Canàries, Galícia, Euskadi i Catalunya, el PSOE n'és la tercera força. I només aquí n'és el primer.

—*Què li sembla l'allau de candidats i candidates a dirigir el PSOE?*

—Bé, em sembla bé.

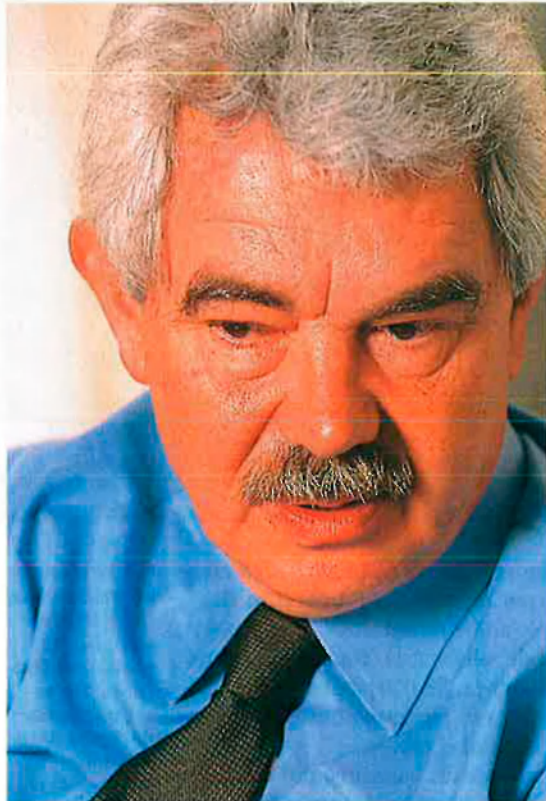
—*Com va viure les crítiques provinents del PSOE, que l'apuntaven a vostè i a les seves tesis federalistes com un dels culpables del fracàs del PSOE?*

—Va començar el PP...

—*I s'hi va afegir un sector important del PSOE?*

—No, el PSOE va defensar el model federalista d'Espanya durant les eleccions.

JORDI PLAY

"La proposta catalana és posar-se d'acord en les qüestions fonamentals: com fer el Senat o el finançament autonòmic —però com a derivada d'un plantejament de federalisme fiscal més ampli—, és una visió catalana d'Espanya."

sòlid i creïble, de possible majoria alternativa. Però no veig que ara estiguin repetint gaire aquesta cançó.

La proposta catalana és una altra cosa. És posar-se d'acord en les qüestions fonamentals: com ha de ser el Senat o el finançament autonòmic —però com a derivada d'un plantejament de federalisme fiscal més ampli—, és una visió catalana d'Espanya.

—*Per fer possible aquests acords, cal que s'aclareixi la successió de Jordi Pujol primer?*

—Jordi Pujol ho podria fer, no? Ho podria fer com a acte final d'un període que s'acaba, i que ell ho sap, com a comiat més en clau catalana, que en clau CDC.

—*Hi ha hagut alguns acords, de tota manera. El de l'audiovisual...*

—Sí, però després de les eleccions van assenyalar el federalisme com una de les causes de la derrota...

—Hi han hagut dues percepcions diferents per explicar la derrota. Una, la pèrdua de la modernitat "nos han robado la modernidad", que deia en Chaves. I, una altra, que és l'absència d'un programa únic d'Espanya ben explicat, que també hi estem d'acord. Però nosaltres diem que el que falta és un projecte comú d'Espanya, però no un projecte d'una Espanya única. Perquè ni l'Aznar ho diu. Ho deia en campanya electoral i en part va guanyar per això, és cert. Però sap que pot guanyar unes eleccions en contra de l'Espanya plural, però no pot governar en contra de la pluralitat.

—El seu "projecte comú d'una Espanya plural", creu que el compartirà el proper líder del PSOE o pot sentir la temptació de caure en els discursos que tan bons resultats han donat al PP?

—Sí que és assumible, perquè l'evolució del PSOE, en aquests darrers quatre anys, és molt positiva.

—Però sembla que des de dins del PSOE hi ha gent que no acaba d'entendre aquestes propostes...

—Ara dominen les emocions per sobre de les idees. No cal tenir pressa. Catalunya n'ha vistes de tots els colors en els últims cent anys. I no vindrà de tres mesos, ni de dos anys. Sabem que anem per la bona via, després dels vint anys millors que hem tingut mai.

D'aquí ve la meua discrepància amb la Declaració de Barcelona. Més amb la seva introducció que no amb el contingut. No és anticonstitucional, però és deslleial. S'hauria de començar a dir que "ha anat molt bé, però pot anar millor". Crec que anirem cap a una nova Declaració de Barcelona, molt més àmplia.

—Això vol dir que s'hauran de replantejar les lleis bàsiques...

—Només es podrà fer des de la lleialtat constitucional. La Constitució mateix o els estatuts, ja preveuen els mecanismes de reforma. També és un tema de cultura política, no només de textos legals.

—Com veu el Pacte de Progrés a les Illes Balears?

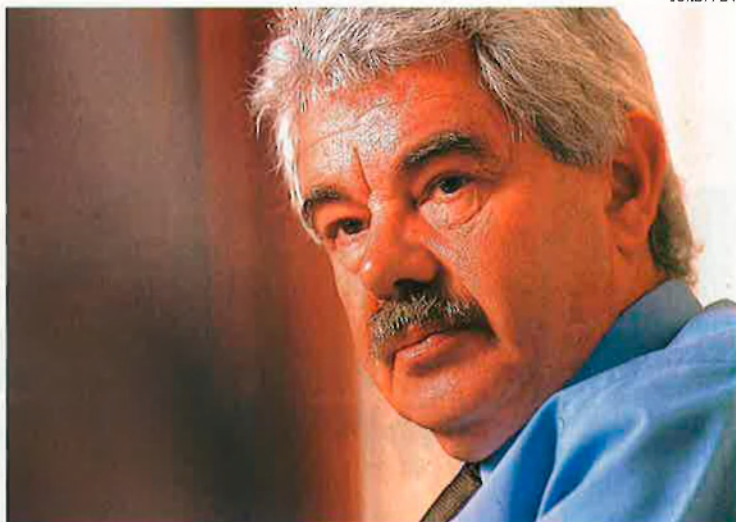
—L'he vist sempre com un resultat del que va ser l'arrogància del PP. Ells mateixos van fabricar els pactes. El que passa és que han tingut la mala sort que aquests pactes han produït dos presidents de gran categoria i molt joves: en Cisco Antich i en Marcel·lí Iglesias, a l'Aragó.

—I en el cas d'Iglesias, pot significar un canvi real de les relacions entre Catalunya i l'Aragó?

—Ja ho ha significat. Home, ell és català de parla, és de la Franja. En la seva campanya vam coincidir en un acte a Pont de Suert en què va dir clarament que considerava que l'anticatalanisme a l'Aragó, com a arma política, era mort.

—Fa falta generositat des d'aquí per entendre's amb els veïns?

—Tota. Tanta que nosaltres hauríem de fer plantejaments més d'antiga "Corona d'Aragó" que de "Països Catalans", que no deixa de ser una expressió etimològicament correcta —fins i tot el mateix Consell Valencià de Cultura, de manera una mica el·líptica, l'ha reconeguda— però que té un aspecte una mica impositiu,

que en les relacions de pobles, fins i tot de la mateixa soca, provoca molts recels.

—Al País Valencià, el PSPV viu una forta crisi. Fins i tot el mateix Ciprià Ciscar va arribar a acusar el PSC d'intentar desestabilitzar-los...

—Ja va demanar excuses per això.

—Com se'n pot sortir el PSPV, d'aquesta crisi?

—Una de les coses que els catalans no hem de fer és dir als valencians què han de fer. Ells ja ho saben prou bé. Sí que hi hem d'anar-hi i veure'ns molt sovint, que ja ho fem. I a més jo m'hi sento molt bé, perquè sóc mig valencià per part de mare, de Mondòver.

—Amb aquesta nova etapa, creu que cal replantejar la relació entre el PSC i el PSOE?

—No, la nostra relació és correcta en els termes en què està formalment plantejada. Som un partit autònom federat en els òrgans federals del PSOE. Si jo m'hagués de creure —que no ho crec— que el federalisme és gallina morta en el PSOE, doncs les coses no anirien bé. Però això no és així, jo entenc que, com deia, ara els sentiments estan per sobre de les idees. El que sí que haurem de fer amb el temps és adaptar el tipus de relacions a les noves realitats que es produeixin.

Crec que es produirà en dos, tres o quatre anys vista, una confrontació entre dues concepcions d'Espanya. Aquesta vegada la confrontació, que s'ha anat produint intermitentment en la història d'Espanya, es farà bé, vull dir que hi seran tots els que hi han de ser. I, a més, es formularà en termes acceptables per a les dues bandes. És l'Espanya concebuda, pensada i distribuïda des del centre o és l'Espanya amb un centre però pensada des de la perifèria.

—I aquesta confrontació serà entre partits o serà més transversal?

—És probable que sigui transversal. Però vaja, crec que aquí el centre-esquerra sempre ha tingut un paper determinant en la història d'Espanya. Encara que potser aquest serà un dels tòpics que haurem d'anar abandonant. Però fins ara, almenys, ha estat el centre esquerra qui ha fet les passes endavant.

"Hauríem de fer plantejaments més d'antiga 'Corona d'Aragó' que no de 'Països Catalans', que no deixa de ser una expressió etimològicament correcta (...), però que té un aspecte una mica impositiu, que en les relacions de pobles, fins i tot de la mateixa soca, provoca molts recels."

Jordi Fortuny / Enric Rimbau